

DUNÁNTÚLI DOMBVIDÉK

**306. MECSEK ÉS BARANYAI-DOMBVIDÉK
TÁJKARAKTER-TERÜLET**

A Mecsek és Baranyai-dombvidék Dunántúl D-i részének legváltozatosabb tájkarakter-terület. A földrajzi szakirodalomban ezen a néven középtájként is szerepel. Már önmagában a Mecsek is igen összetett geológiai felépítésű hegység, ezen kívül a táj legdélebbi részén található Villányi-hegység mészkőből áll, északkeleten pedig a kristályos kőzetből felépülő Geresdi-rög is a terület része. Ez utóbbi már inkább a Zselichez, a Mecsekháthoz ill. a Baranyai-dombsághoz hasonló dombvidéki megjelenésű kistáj. Ugyanilyen változatos a területhasználat is, a spektrum a mecseki erdőkől a villányi szőlővidéken át a Baranyai-dombság szántódomináns területéig terjed felaprózva sűrű aprófalvas településhálózattal. Területe 3180,9 km².

Fotó: Valkó Lajos (Duna-Dráva Nemzeti Park, 2016)

**307. PÉCS AGGLOMERÁLÓDÓ TÉRSÉGE
TÁJKARAKTER-TERÜLET**

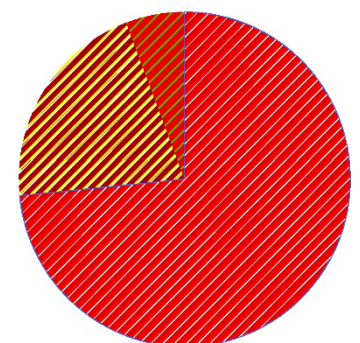
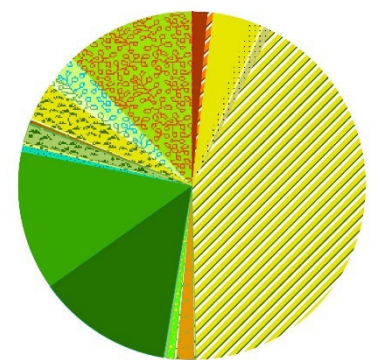
A Pécs agglomerálódó térsége tájkarakter-terület központi településének eredeti városmagja a 19-20. században kezdett nagy ütemben szétterjedni kelet és nyugat felé. Az agglomerálódás a kő-, szén- és uránbányászati helyek mellett kialakult települések lassú összeépülésével kezdődött. A 20. század végén a kertcsaládi házas övezet kiterjedt a Mecsek lejtőire, délkelet és dél felé pedig nagy lakótelepek jöttek létre. A földrajzi tájbeosztás szerint az agglomeráció a Mecsek, a Pécsi-medence és a Baranyai-dombság kistájak határán található. A természetközeli élőhelyek területe az agglomerálódással párhuzamosan gyors ütemben csökken. Területe 78,1 km².

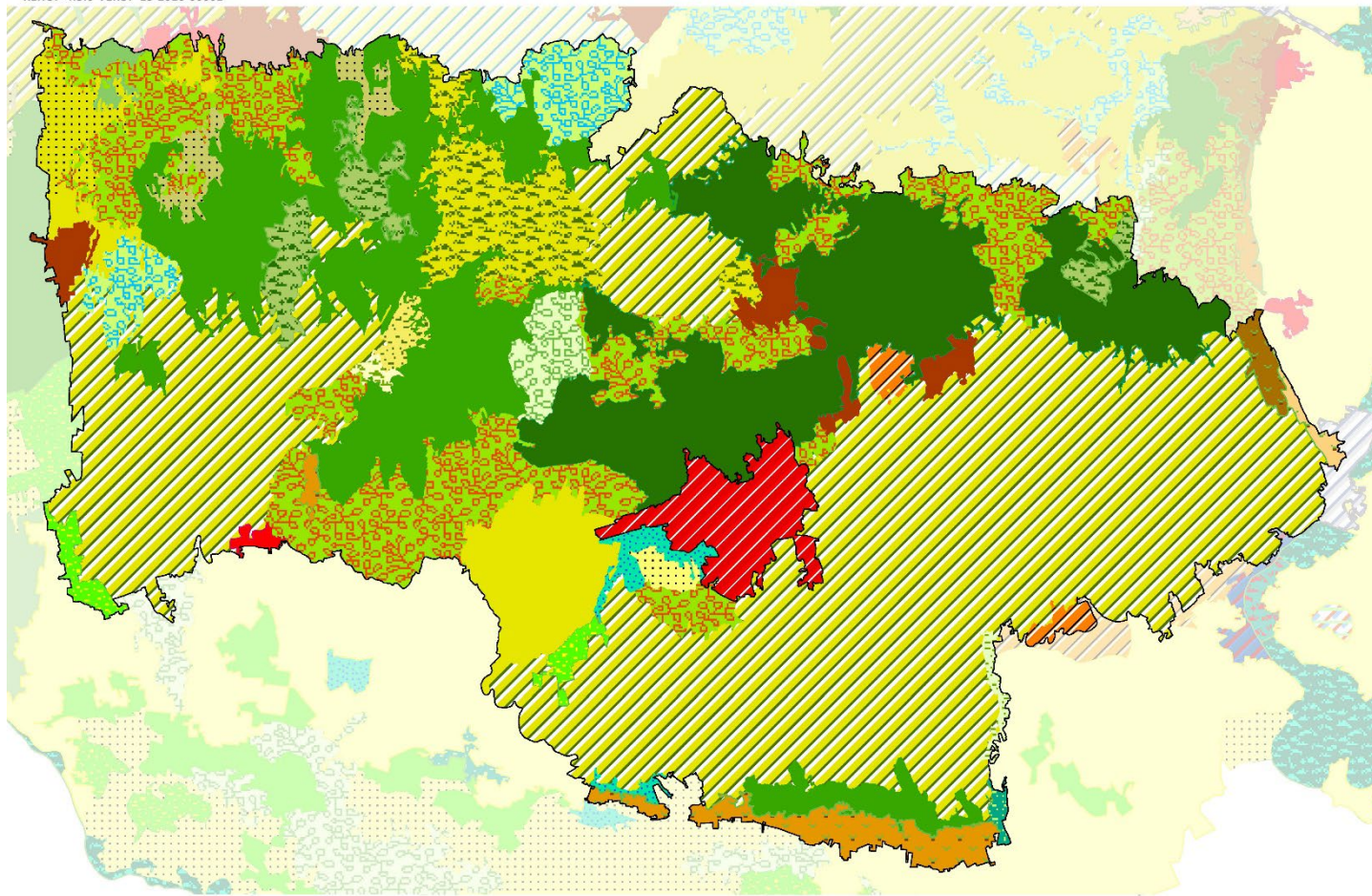

Fotó: Csorba Péter (Pécsi-medence, Pécs, 2016)

A Mecsek és Baranyai-dombvidék és Pécs agglomerálódó térsége tájkarakter-területen előforduló tájkarakter-típusok

Tájkarakter-típusok	Össz-terület (km ²)	Terület-arány (%)	Folt-szám	Átlagos foltméret (km ²)	Szórás (km ²)
Mecsek és Baranyai-dombvidék	3180,93	100,00%	62	51,31	127,59
Települési táj síkságon	4,17	0,13%	1	4,17	0,00
Települési táj dombságon, hegységperemen és medencében	42,15	1,33%	4	10,54	4,03
Település-kertmozaikos dombsági és hegységperemi táj	16,17	0,51%	2	8,09	0,52
Szántódomináns, homogén, hullámos síksági, dombsági, medence és hegységperemi táj	110,56	3,48%	3	36,85	37,21
Szántódomináns, mozaikos, hullámos síkság, kapcsolódó dombság és medencetáj	33,56	1,05%	1	33,56	0,00
Szántódomináns, mozaikos síksági táj	8,59	0,27%	1	8,59	0,00
Szántódomináns, mozaikos dombság, hegységperem, völgy és medencetáj	23,94	0,75%	2	11,97	2,33
Szántódomináns, mozaikos, hullámos síksági és dombsági táj vízfolyásokkal és erdőfoltokkal	1339,10	42,10%	4	334,77	364,05
Szőlő-kertdomináns, jellemzően mozaikos síksági táj	6,41	0,20%	1	6,41	0,00
Szőlő-kertdomináns, jellemzően mozaikos dombsági és hegységperemi táj	51,33	1,61%	3	17,11	17,70
Gyepdomináns, mozaikos síksági táj	6,50	0,20%	1	6,50	0,00
Erdődomináns, mozaikos síksági táj	22,05	0,69%	2	11,03	1,57
Erdődomináns, jellemzően homogén, hullámos síksági és csatlakozó dombsági táj	8,93	0,28%	1	8,93	0,00
Erdődomináns, jellemzően homogén közephegységi és hegységperemi táj	400,66	12,60%	4	100,16	96,68
Erdődomináns, jellemzően mozaikos dombsági táj	411,18	12,93%	6	68,53	72,25
Erdő-vízdomináns síksági táj	19,38	0,61%	2	9,69	5,64
Gyep-szántómozaikos medence, völgy és hegységperemi táj	9,46	0,30%	1	9,46	0,00
Gyep-erdőmozaikos dombsági, medence és völgytáj	52,66	1,66%	3	17,55	4,76
Gyep-víz-erdőmozaikos síksági táj	4,04	0,13%	1	4,04	0,00
Szőlő-kert- és erdőmozaikos hegységperemi és dombsági táj	11,23	0,35%	1	11,23	0,00
Erdő-agrármozaikos síksági táj	4,22	0,13%	1	4,22	0,00
Erdő-agrármozaikos dombsági táj	110,17	3,46%	2	55,08	48,63
Változatos felszínborítású síksági táj	30,81	0,97%	1	30,81	0,00
Változatos felszínborítású, hullámos síksági és dombsági medencetáj vízfolyásokkal	71,46	2,25%	2	35,73	10,92
Változatos felszínborítású hegységperem, dombság, medence és völgy	382,22	12,02%	12	31,85	36,79
Pécs agglomerálódó térsége	78,13	100,00%	1	78,13	0,00
Agglomerálódó nagyvárosi táj	78,13	100,00%	1	78,13	0,00

1:500 000
0 5 10 km

SZÉCHENYI 2020

Agglomerálódó nagyvárosi táj	Gyep-erdőmozaikos dombosági, medence és völgytáj	Szántódomináns, mozaikos síksági táj	Település-kertmozaikos dombosági és hegységperemi táj
Erdő-agrármozaikos dombosági táj	Gyep-szántómozaikos medence, völgy és hegységperemi táj	Szántódomináns, mozaikos, hullámos síkság, kapcsolódó domboság és medencetáj	Települési táj domboságon, hegységperemen és medencében
Erdő-agrármozaikos síksági táj	Gyep-víz-erdőmozaikos síksági táj	Szántódomináns, mozaikos, hullámos síksági és dombosági táj vízfolyásokkal és erdőfoltokkal	Települési táj síkságon
Erdő-vízdomináns síksági táj	Gyepdomináns, mozaikos síksági táj	Szőlő-kert- és erdőmozaikos hegységperemi és dombosági táj	Változatos felszínborítású hegységperem, domboság, medence és völgy
Erdődomináns, jellemzően homogén középhegységi és hegységperemi táj	Szántódomináns, homogén, hullámos síksági, dombosági, medence és hegységperemi táj	Szőlő-kertdomináns, jellemzően mozaikos dombosági és hegységperemi táj	Változatos felszínborítású síksági táj
Erdődomináns, jellemzően homogén, hullámos síksági és csatlakozó dombosági táj	Szántódomináns, mozaikos domboság, hegységperem, völgy és medencetáj	Szőlő-kertdomináns, jellemzően mozaikos síksági táj	Változatos felszínborítású, hullámos síksági és dombosági medencetáj vízfolyásokkal
Erdődomináns, jellemzően mozaikos dombosági táj			
Erdődomináns, mozaikos síksági táj			

Fotó: Valkó Lajos (Abaliget, 2014)

Fotó: Csorba P. (Pécs, 2003)

**A MECSEK ÉS BARANYAI DOMBVIDÉK TÁJKARAKTER-TERÜLET
KULCSJELLEMZŐI**

**A PÉCS AGGLOMERÁLÓDÓ TÉRSÉGE TÁJKARAKTER-TERÜLET
KULCSJELLEMZŐI**

I/1. Domborzat

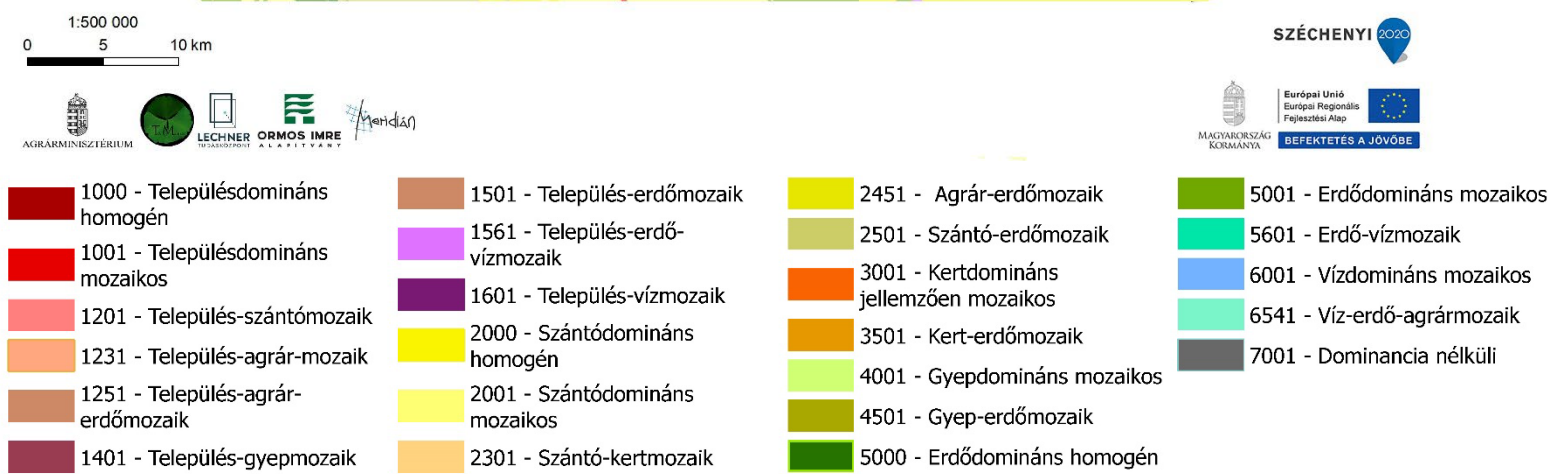
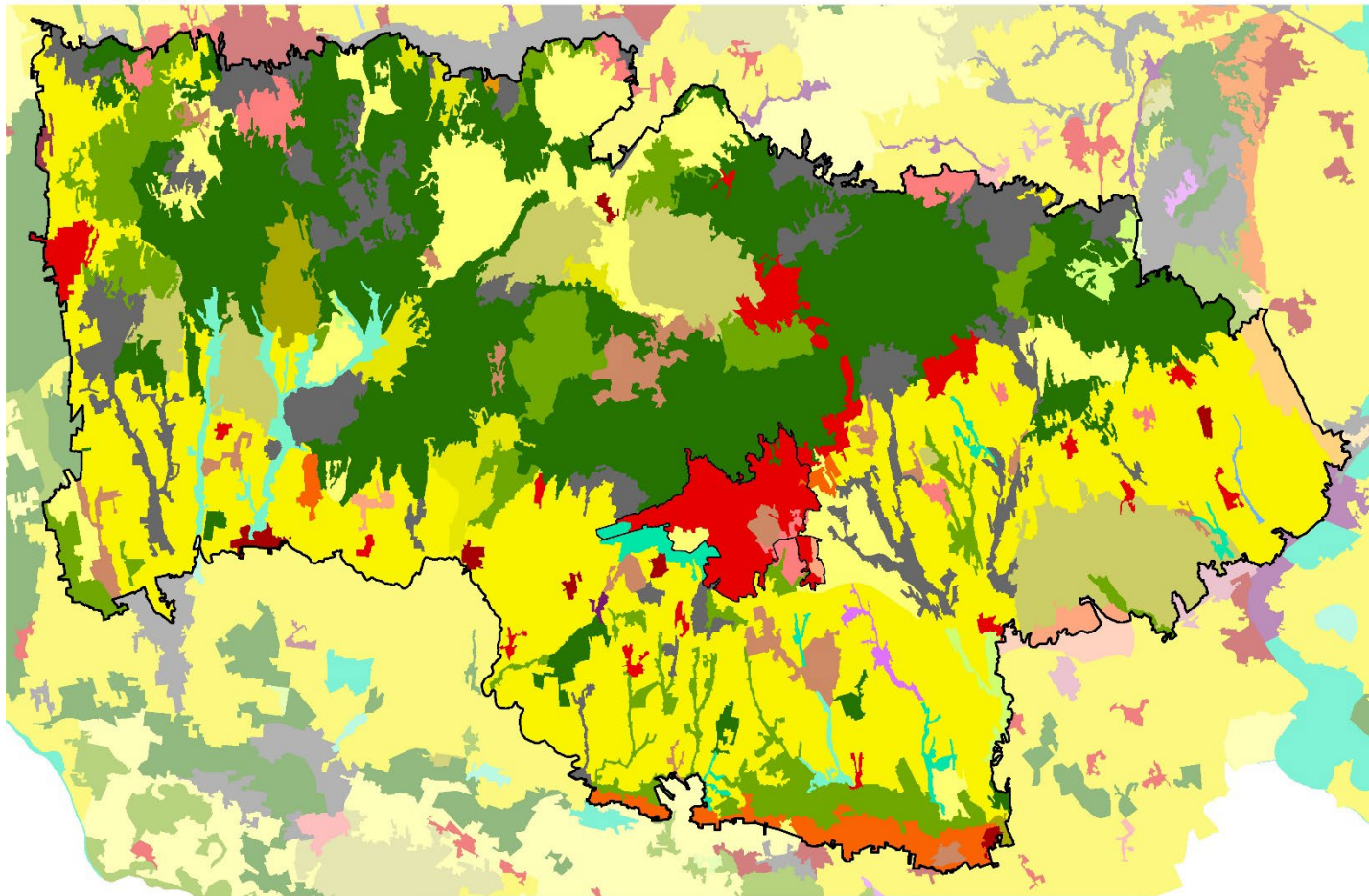
A táj domináns domborzati típusa az erősen hullámos dombság, amelynek területi aránya 46%. A területen jelentős a középhegységi besorolású kategóriák részesedése is (~15%, a Mecsek területe).

A táj domináns domborzati típusa a tagolt síkság, hegylábak, völgyek kategória, amelynek területi aránya 42%.

(Az indikátor országos eloszlásáról készült térképet lásd: Az országos tájkarakter-területek lehatároló és leíró indikátorai I/1. térkép)

I/2. Komplex felszínborítás-típusok

KEHOP-4.3.0-VEKOP-15-2016-00001

(Az indikátor országos eloszlásáról készült térképet lásd: Az országos tájkarakter-területek lehatároló és leíró indikátorai I/2. térkép)

Fotó: Csorba Péter (Mecsekhát Abaliget, 2016)

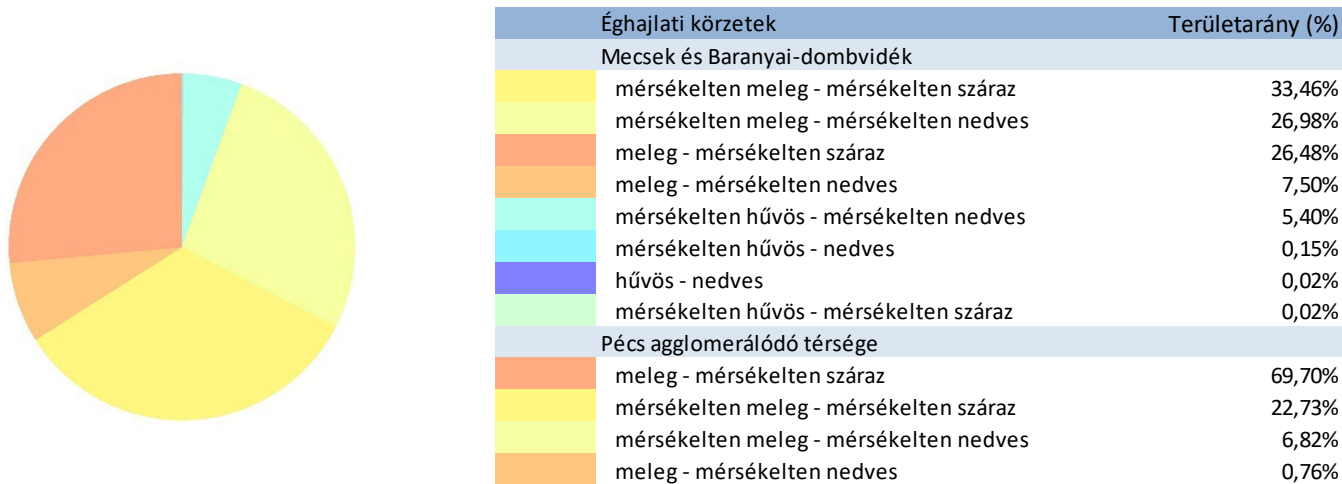
Fotó: Csorba P. (Pécs, Havihegyi kereszt 2018)

TERMÉSZETI JELLEMZŐK

II/1. Éghajlati körzetek

Rendkívül változatos éghajlatú terület, ahol 8 éghajlati körzet is előfordul, ebből a három uralkodó a mérsékelt meleg-mérsékelt száraz (34%), a mérsékelt meleg - mérsékelt nedves (27%) és a meleg - mérsékelt száraz (26%)

Döntően meleg - mérsékelt száraz (70%) terület, ahol mérsékelt meleg - mérsékelt száraz (23%) és mérsékelt meleg - mérsékelt nedves részek is előfordulnak.

(Az indikátor országos eloszlásáról készült térképet lásd: Az országos tájkarakter-területek lehatároló és leíró indikátorai II/1. térkép)

II/2. Tengerszint feletti magasság

A tengerszint feletti magasság a domborzat egyik forrásindikátora. A jellemző magassági értékek leírása azonos a domborzatnál leírtakkal. (Az indikátor országos eloszlásáról készült térképet lásd: Az országos tájkarakter-területek lehatároló és leíró indikátorai II/2. térkép)

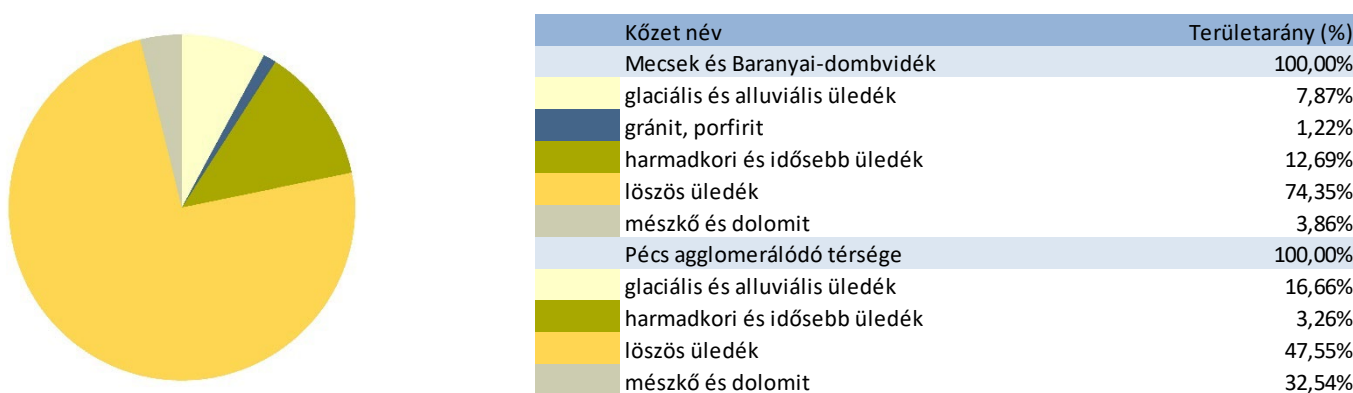
II/3. Relief

A relief a domborzat egyik forrásindikátora. A jellemző felszín-mozgalmassági jellemzők leírása azonos a domborzatnál leírtakkal. (Az indikátor országos eloszlásáról készült térképet lásd: Az országos tájkarakter-területek lehatároló és leíró indikátorai II/3. térkép)

II/4. Alapkőzet

A táj jellemző alapkőzete a löszös üledék (a terület 75%-át borítja), a magasabb térszíneken harmadkori vagy idősebb üledék, illetve mészkő, dolomit található. A vízfolyások mentén alluviális üledék a jellemző.

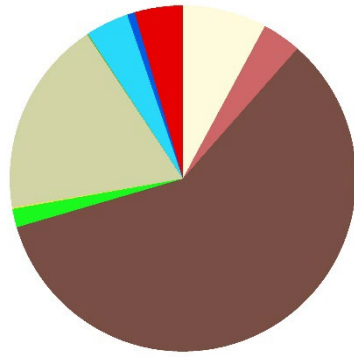
A táj domináns alapkőzete a löszös üledék és a mészkő. Kisebb arányban alluviális és harmadkori üledék is előfordul a területen.

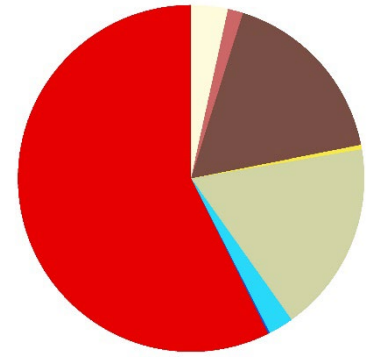
(Az indikátor országos eloszlásáról készült térképet lásd: Az országos tájkarakter-területek lehatároló és leíró indikátorai II/4. térkép)

II/5. Talajtípusok

A terület uralkodó talajfő típusa a barna erdőtalaj, aránya 59%. A Mecsekben a magasabb térszíneken közethatású talajok is jelentősebb területet foglalnak el. Az alacsonyabb fekvésű területeken, vízfolyások völgyeiben a réti talajok szerepe a meghatározó.

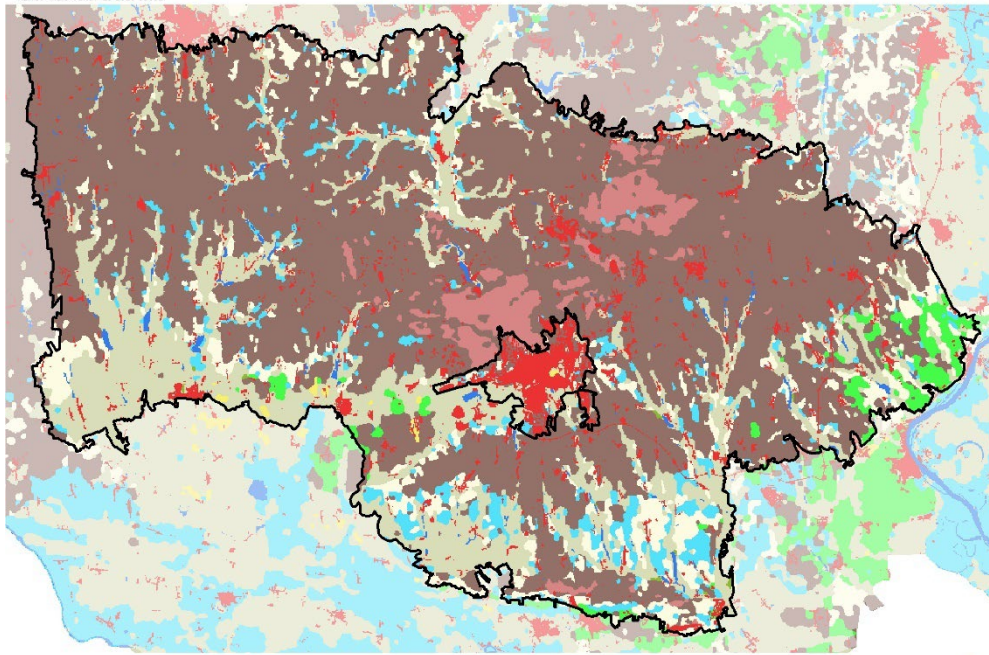

A táj nagy része (57 %-a) beépített, a korábbi talajtakaró megszűnt. A fennmaradó területen a barna erdőtalajoké (18 %, Mecsek déli lejtőin fordulnak elő) és a réti talajoké (17 %) a meghatározó szerep.

tájkarakter
a természet arca

KEHOP-4.3.0-VEKOP-15-2016-00001

0 5 10 km

AGRIKÁRMINISZTERI HÍRLEVELEK

SZÉCHENYI

Magyar Nemzeti Agrárgazdasági Kamara
EUROSZÉCHENYI
EUROSZÉCHENYI

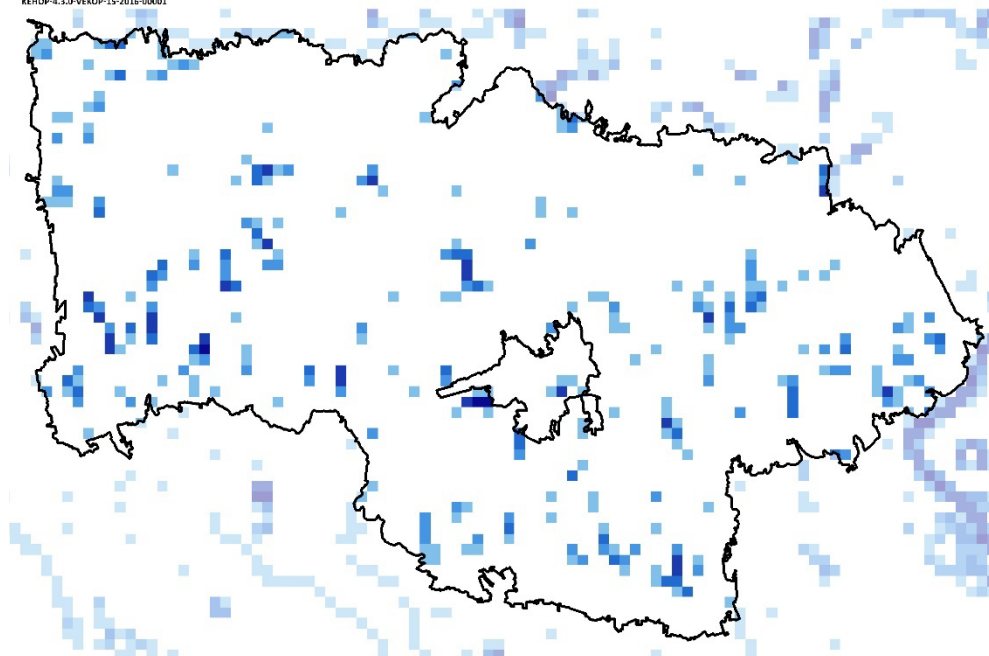
Talajtípus	Területarány (%)
Mecsek és Baranyai-dombvidék	100,00%
Barna erdőtalajok	58,97%
Réti talajok	18,35%
Váztalajok	7,86%
Beépített terület	4,49%
Öntés és lejtőhordalék talajok	4,04%
Közethatású talajok	3,64%
Csernozjom talajok	1,73%
Nyílt vízfelszín	0,71%
Szikes talajok	0,13%
Láptalajok	0,08%
Pécs agglomerálódó térsége	100,00%
Beépített terület	57,35%
Réti talajok	17,83%
Barna erdőtalajok	17,06%
Váztalajok	3,43%
Öntés és lejtőhordalék talajok	2,34%
Közethatású talajok	1,42%
Szikes talajok	0,42%
Nyílt vízfelszín	0,15%

(Az indikátor országos eloszlásáról készült térképet lásd: Az országos tájkarakter-területek lehatároló és leíró indikátorai II/5. térkép)

II/6. Felszíni vizek területaránya

tájkarakter
a természet arca

KEHOP-4.3.0-VEKOP-15-2016-00001

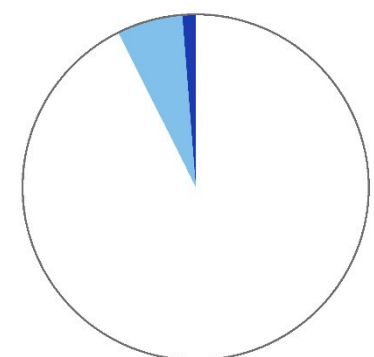
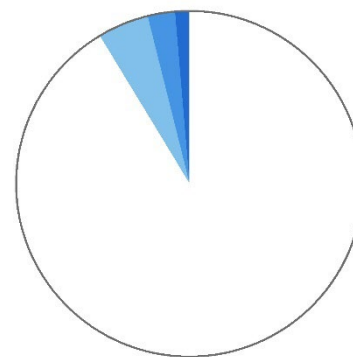
0 5 10 km

AGRIKÁRMINISZTERI HÍRLEVELEK

SZÉCHENYI

Magyar Nemzeti Agrárgazdasági Kamara
EUROSZÉCHENYI
EUROSZÉCHENYI

Felszíni vizek területaránya	Területarány (%)
Mecsek és Baranyai-dombvidék	90,62%
0-1% - nincs, elenyésző	90,62%
1-5% - alacsony	4,72%
5-10% - közepes	2,55%
10-20% - magas	1,32%
20-50% - nagyon magas	0,69%
50-100% - meghatározó	0,09%
Pécs agglomerálódó térsége	92,59%
0-1% - nincs, elenyésző	92,59%
1-5% - alacsony	6,17%
20-50% - nagyon magas	1,23%

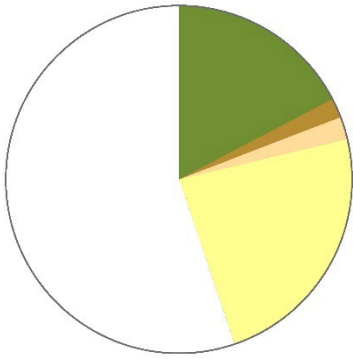

(Az indikátor országos eloszlásáról készült térképet lásd: Az országos tájkarakter-területek lehatároló és leíró indikátorai II/6. térkép)

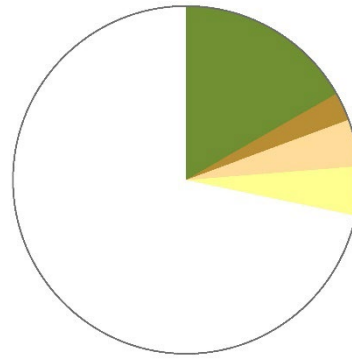
A felszíni vizek aránya a tájban átlagos, 0,009 km²/km².

A felszíni vizek aránya a tájban átlagos, 0,007 km²/km².

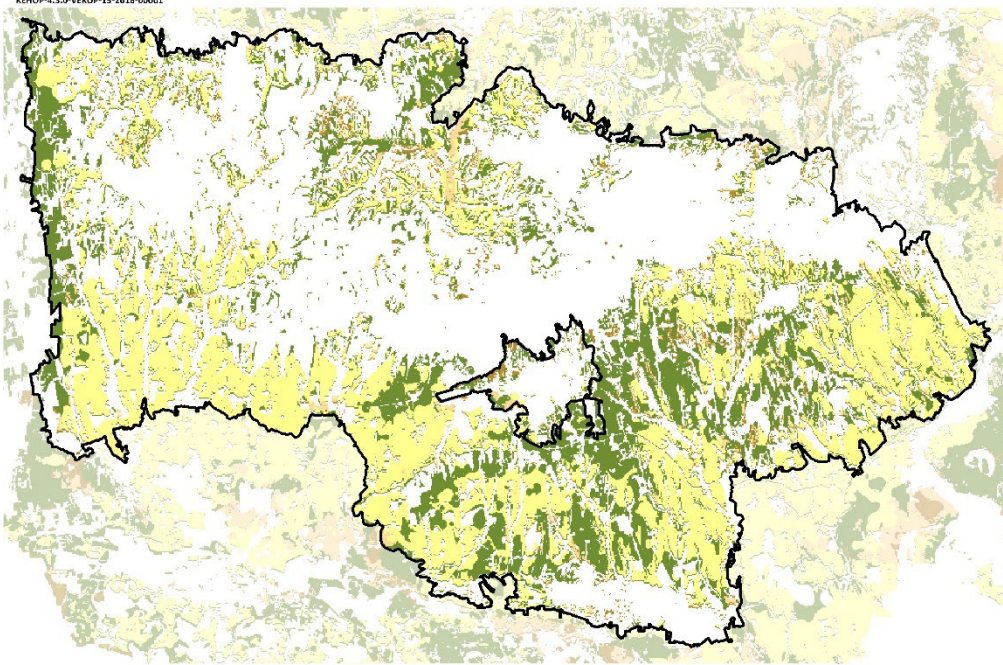
II/7. Ökotípusos földhasználat

Az ökotípusos vizsgálat szerint a táj területének 17%-án erdősítés javasolt, a terület 2 százalékán pedig - a növénytermesztés szempontjából közepes és gyenge talajadottságok, illetve a környezeti érzékenység következtében - a szántók extenzifikációja (földhasználat-váltás vagy szántóföldi művelés külterjesítése) indokolt. Jelentős a kiváló- és jó termőhelyi adottságú szántók aránya (23%) is.

Az ökotípusos vizsgálat szerint a táj területének közel 17%-án erdősítés javasolt, a terület mintegy 4 százalékán pedig - a növénytermesztés szempontjából közepes és gyenge talajadottságok, illetve a környezeti érzékenység következtében - a szántók extenzifikációja (földhasználat-váltás vagy szántóföldi művelés külterjesítése) indokolt.

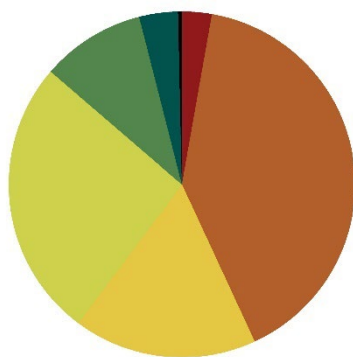

0 5 10 km

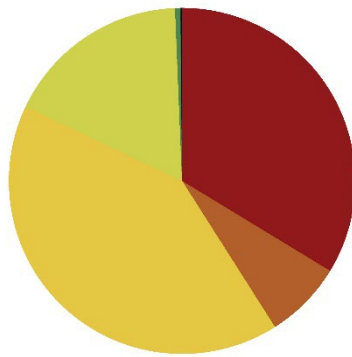
Ökotípusos földhasználat	Területarány (%)
Mecsek és Baranyai-dombvidék	44,80%
kiváló termőhelyi adottságú szántó	23,49%
kiváló termőhelyi adottságú, környezetileg érzékeny szántó	0,01%
gyenge és közepes termőhelyi adottságú szántó	1,83%
gyenge és közepes, környezetileg érzékeny szántó	2,11%
erdőtelepítésre javasolt terület	17,36%
Pécs agglomerálódó térsége	28,30%
kiváló termőhelyi adottságú szántó	4,56%
gyenge és közepes termőhelyi adottságú szántó	2,64%
gyenge és közepes, környezetileg érzékeny szántó	4,35%
erdőtelepítésre javasolt terület	16,75%

(Az indikátor országos eloszlásáról készült térképet lásd: Az országos tájkarakter-területek lehatároló és leíró indikátorai II/7. térkép)

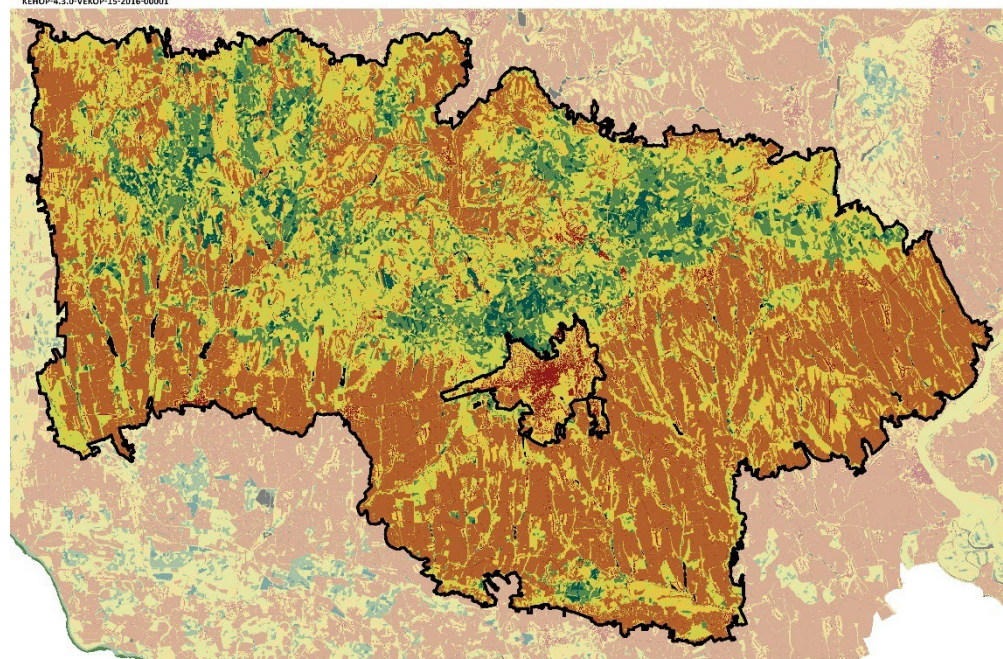
II/8. Ökológiai állapot

A rossz állapotú területek dominálnak (40%) alapvetően a D-i területeken, ezen felül a közepes állapotú (26%) és a kedvezőtlen (17%) állapotú területek vannak jelen nagyobb arányban, a beépített területek aránya (3%) és a kiváló állapotú területek aránya (4%) alacsony.

A kedvezőtlen állapotú területek (41%) és a beépített területek (34%) dominálnak, ezen felül a közepes állapotú területek (17%) vannak még jelen nagyobb arányban, a kiváló állapotú területek nincsenek.

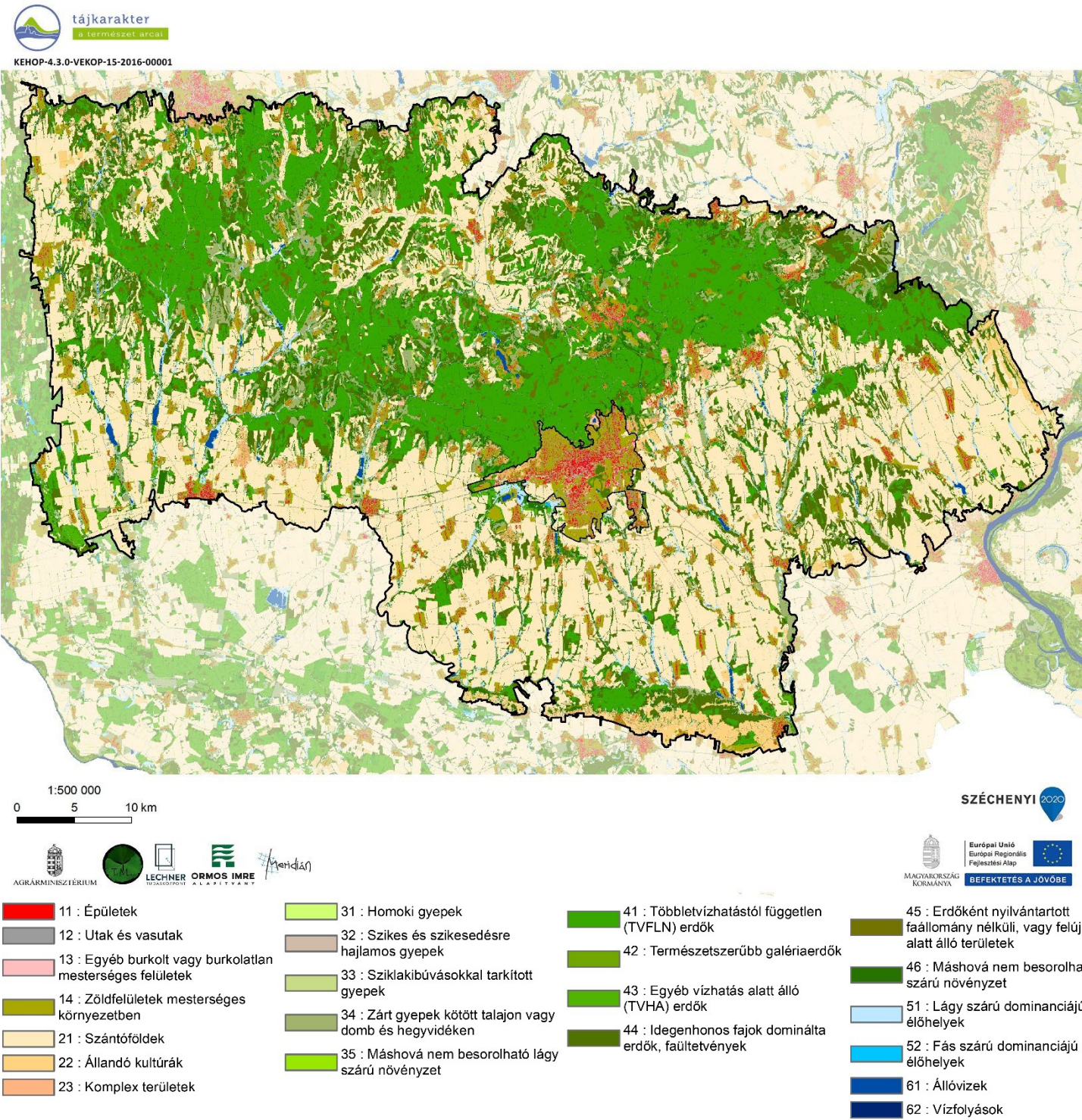
0 5 10 km

Ökológiai állapot	Területarány (%)
Mecsek és Baranyai-dombvidék	
Mesterséges felszín	2,8
Rossz ökológiai állapot	40,3
Kedvezőtlen ökológiai állapot	17,1
Közepes ökológiai állapot	26,1
Jó ökológiai állapot	9,7
Kiváló ökológiai állapot	3,6
Adathiány	0,4
Pécs agglomerálódó térsége	
Mesterséges felszín	33,7
Rossz ökológiai állapot	7,3
Kedvezőtlen ökológiai állapot	41,1
Közepes ökológiai állapot	17,3
Jó ökológiai állapot	0,5
Kiváló ökológiai állapot	0,0
Adathiány	0,1

(Az indikátor országos eloszlásáról készült térképet lásd: Az országos tájkarakter-területek lehatároló és leíró indikátorai II/8. térkép)

FELSZÍNBORÍTÁS-JELLEMZŐK

II/9. Ökoszisztéma-alaptérkép (2. szint)

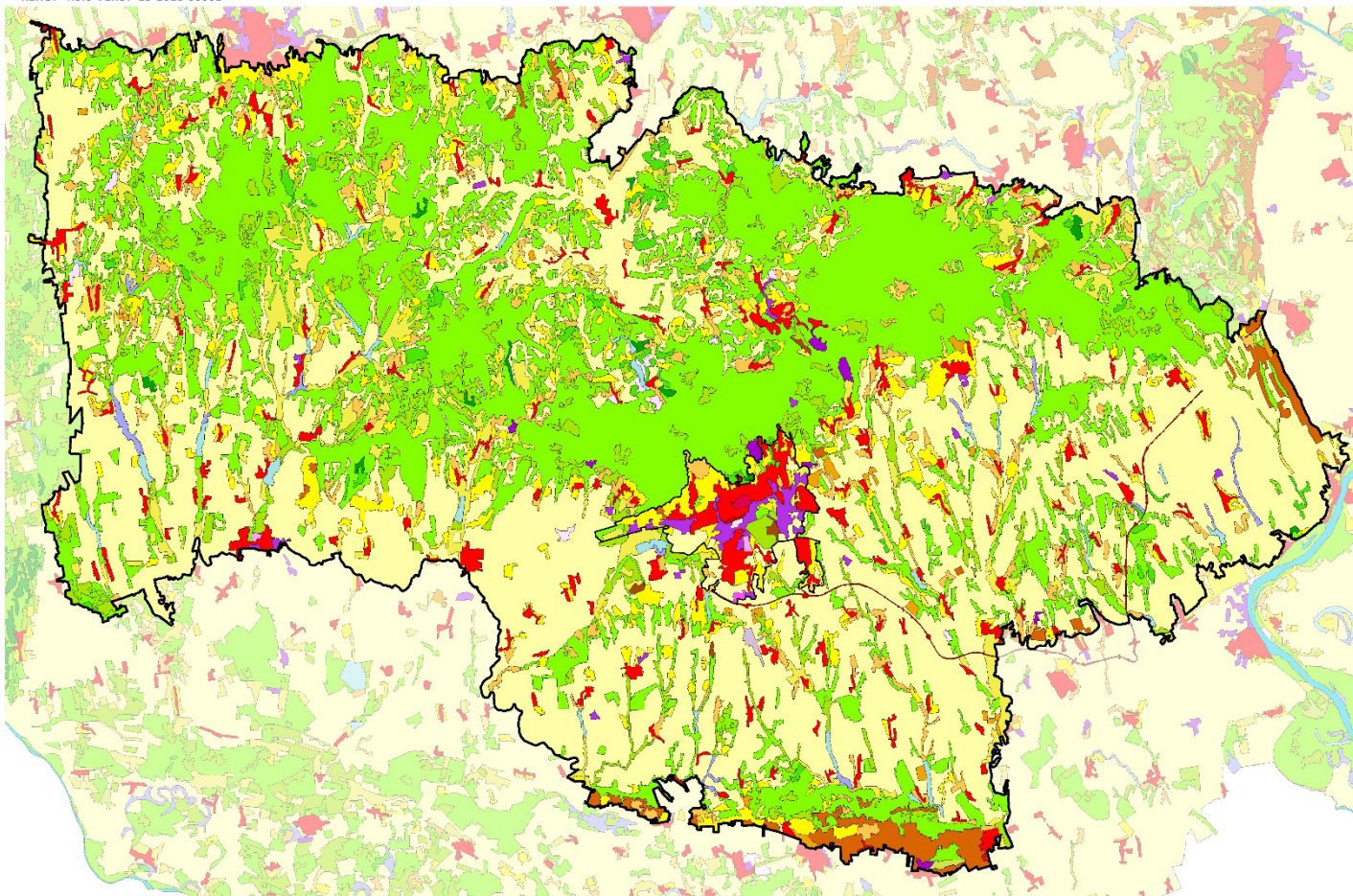
(Az indikátor országos eloszlásáról készült térképet lásd: Az országos tájkarakter-területek lehatároló és leíró indikátorai II/9. térkép)

Fotó: Csorba Péter (Pécsi-medence, 2016)

II/10. CORINE felszínborítás

KEHOP-4.3.0-VEKOP-15-2016-00001

1:500 000
0 5 10 km

SZÉCHENYI 2020

Összefüggő településszerkezet	Lerakóhelyek, meddőhányók	Rét, legelő	Átmeneti erdős-cserjés területek
Nem összefüggő településszerkezet	Építési munkahelyek	Komplex művelési szerkezet	Ritkás növényzet
Ipari vagy kereskedelmi területek	Városi zöldterületek	Elsődlegesen mezőgazdasági területek jelentős természetes növényzettel	Szárazföldi mocsarak
Út - és vasúthálózat és csatlakozó területek	Sport-, szabadidő- és üdülőterületek	Lomblevelű erdők	Tőzeglápok
Kikötők	Nem öntözött szántóföldek	Tülevelű erdők	Folyóvizek, vízi utak
Repülőterek	Rizsföldek	Vegyes erdők	Állóvizek
Nyersanyag kitermelés	Szőlők	Természetes gyepek, természetközeli rétek	
	Gyümölcsösök, bogyósok		

(Az indikátor országos eloszlásáról készült térképet lásd: Az országos tájkarakter-területek lehatároló és leíró indikátorai II/10. térkép)

II/11. Felszínborítás-átalakulás típusok

Felszínborítás stabilitás	Mintapontok száma (db)	Százalékarány (%)
Mecsek és Baranyai-dombvidék	796	100,00%
1 - Stabil	408	51,26%
2 - Kvázi stabil	191	23,99%
3 - Lépcsőzetes	68	8,54%
4 - Ciklikus	35	4,40%
5 - Dinamikus	94	11,81%
Pécs agglomerálódó térsége	18	100,00%
1 - Stabil	7	38,89%
2 - Kvázi stabil	5	27,78%
3 - Lépcsőzetes	4	22,22%
4 - Ciklikus	0	0,00%
5 - Dinamikus	2	11,11%

(Az indikátor országos eloszlásáról készült térképet lásd: Az országos tájkarakter-területek lehatároló és leíró indikátorai II/11. térkép)

II/12. Felszínborítás-átalakulás jellege

(Az indikátor országos eloszlásáról készült térképet lásd: Az országos tájkarakter-területek lehatároló és leíró indikátorai II/12. térkép)

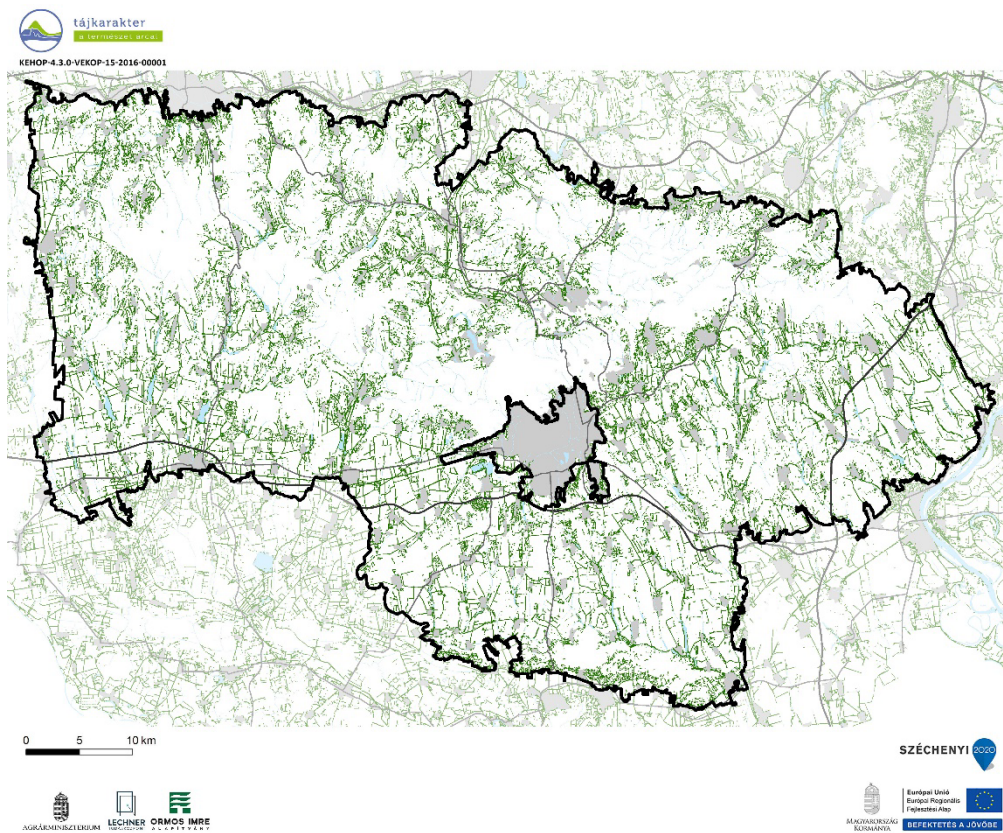
Felszínborítás átalakulás	Mintapontok száma (db)	Százalékarány (%)
Mecsek és Baranyai-dombvidék	796	100,00%
1 - Változatlan terület	487	61,18%
2 - Településnövekedés	22	2,76%
3 - Extenzifikáció	135	16,96%
4 - Intenzifikáció	105	13,19%
5 - Dinamikus terület	47	5,90%
Pécs agglomerálódó térsége	18	100,00%
1 - Változatlan terület	10	55,56%
2 - Településnövekedés	8	44,44%
3 - Extenzifikáció	0	0,00%
4 - Intenzifikáció	0	0,00%
5 - Dinamikus terület	0	0,00%

II/13.-16. Stabil felszínborítású területek (stabil településterület, stabil szántó-, kert-, szőlőterület, stabil erdőterület, stabil gyepterület és vízfelszín)

(Az indikátorok országos eloszlásáról készült térképet lásd: Az országos tájkarakter-területek lehatároló és leíró indikátorai II/13.-16. térkép)

II/17. Zöld vonalas elemek sűrűsége

ZÖLD VONALAS ELEMELK SŰRŰSÉGE

- Zöld vonalas elem
- Gyorsforgalmi út
- Főút
- Belterület
- Vízgazdálkodási térség (OTrT)

Zöld vonalas elemekben közepes ellátottságú terület.

Zöld vonalas elemekben közepes ellátottságú terület.

(Az indikátor országos eloszlásáról készült térképet lásd: Az országos tájkarakter-területek lehatároló és leíró indikátorai II/17. térkép)

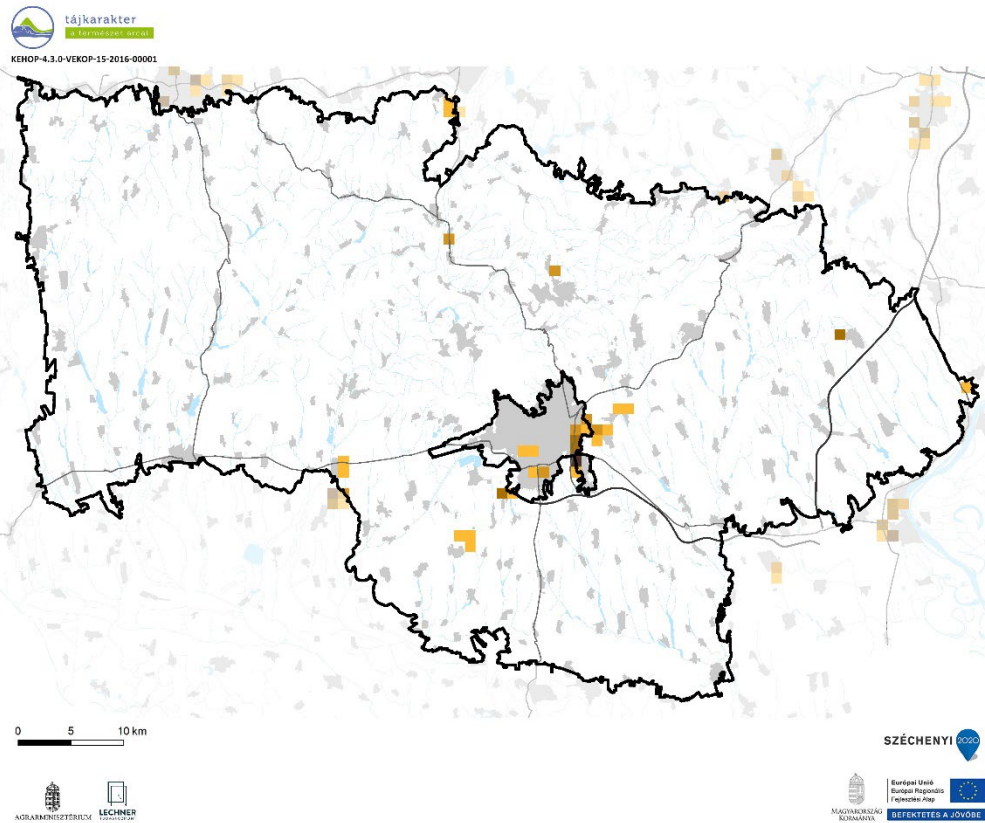

Fotó: Csorba Péter (Baranyai-dombság, Somberek, 2016)

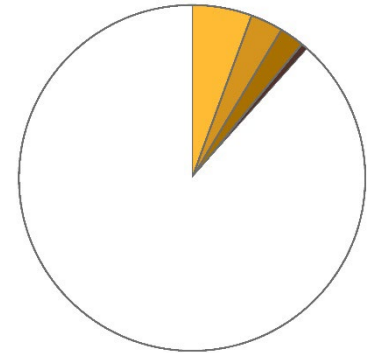

Fotó: Csorba Péter (Pécsi-medence, 2016)

II/18. Beépítettség növekedése (1990-2018)

Beépítettség növekedése (1990-2018)	Területarány (%)
Mecsek és Baranyai-dombvidék	
0%	99,35%
1-6%	0,43%
6-10%	0,13%
10-20%	0,07%
20-40%	0,00%
40-100%	0,01%
Pécs agglomerálódó térsége	
0%	88,40%
1-6%	5,58%
6-10%	3,04%
10-20%	2,30%
40-100%	0,68%

1990-2018 között a új települési területek kialakulása nem volt jelentős, kisebb foltokban Pécs közeli területeken jöttek létre.

1990-2018 között új települési területek kialakulása jelentős volt. A terület közel 12%-át érintette.

(Az indikátor országos eloszlásáról készült térképet lásd: Az országos tájkarakter-területek lehatároló és leíró indikátorai II/18. térkép)

II/19. Közlekedési hálózat sűrűsége

A közlekedési hálózat sűrűsége a tájban alacsony, 0,24 km/km².

Közlekedési hálózat sűrűsége	Területarány (%)
Mecsek és Baranyai-dombvidék	
0-0,44 km/km ²	80,16%
0,44-1,56 km/km ²	16,97%
1,56-9,44 km/km ²	2,87%

A közlekedési hálózat sűrűsége a tájban magas, 0,84 km/km².

Közlekedési hálózat sűrűsége	Területarány (%)
Pécs agglomerálódó térsége	
0-0,44 km/km ²	41,98%
0,44-1,56 km/km ²	43,21%
1,56-9,44 km/km ²	14,81%

(Az indikátor országos eloszlásáról készült térképet lásd: Az országos tájkarakter-területek lehatároló és leíró indikátorai II/19. térkép)

II/20. Roncsolt területek aránya (külfertéses bánya, hulladéklerakó)

Földhasználati információk alapján a roncsolt területek (lerakók, külszíni bányaterületek) tájkarakter területhez viszonyított aránya az országos átlag alatti, nem jelentős.

Földhasználati információk alapján a roncsolt területek (lerakók, külszíni bányaterületek) tájkarakter területhez viszonyított aránya jóval az országos átlag felett van, tájalakító hatásuk jelentős.

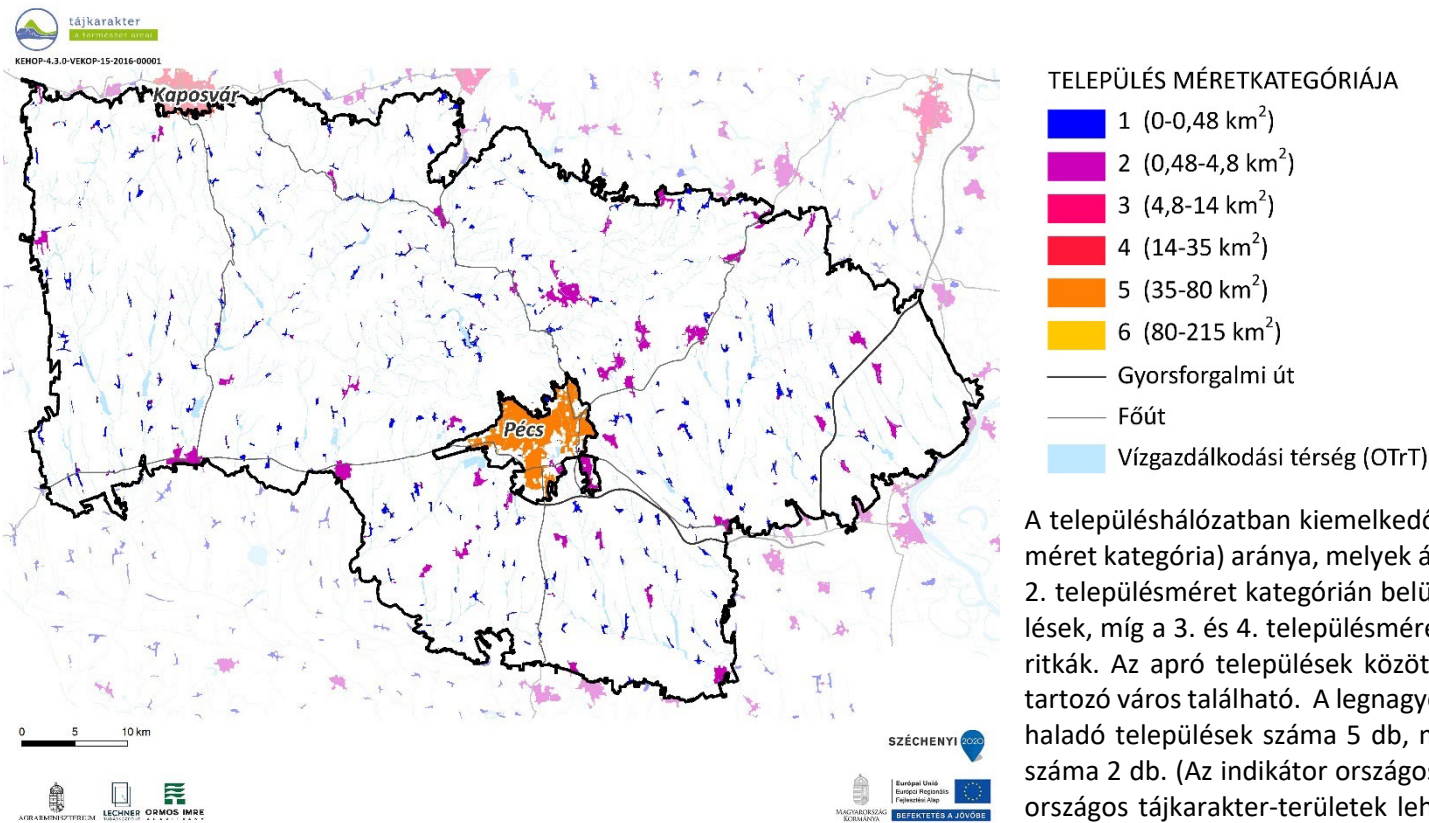
(Az indikátor országos eloszlásáról készült térképet lásd: Az országos tájkarakter-területek lehatároló és leíró indikátorai II/20. térkép)

ANTROPOGÉN ÉS PERCEPCIONÁLIS JELLEMZŐK

II/21. Település-sűrűség (belterületi beépített területek eloszlása) (Mecsek és Baranyai-dombvidék)

A Mecsek és Baranyai-dombvidék településhálózati szempontból azonos az Alsó-Dráva mente területével, átlagosnál sűrűbb (0,33 db/km²) hálózatu területet alkotnak. (Az indikátor országos eloszlásáról készült térképet lásd: Az országos tájkarakter-területek lehatároló és leíró indikátorai II/21. térkép)

II/22. Településméret (átlagos belterületi települési terület mérete) (Mecsek és Baranyai-dombvidék)

A településhálózatban kiemelkedően magas az aprófalvak (1. településméret kategória) aránya, melyek átlagos területe 4 ha. Jellemzőek még a 2. településméret kategórián belül az átlagosan 60 ha nagyságú települések, míg a 3. és 4. településméret kategóriába tartozó települések igen ritkák. Az apró települések között több 5. településméret kategóriába tartozó város található. A legnagyobb település 9,13 km², a 4 km²-t meghaladó települések száma 5 db, míg a nagyterjedésű települési terek száma 2 db. (Az indikátor országos eloszlásáról készült térképet lásd: Az országos tájkarakter-területek lehatároló és leíró indikátorai II/22. térkép)

II/23. Külterületi szórványbeépítés sűrűsége (Mecsek és Baranyai-dombvidék)

A külterületi beépítések sűrűsége átlagos (0,54 db/km²), nem minden belterületekhez tartozik külterületi beépítés. A külterületi beépítések mérete átlagos (0,71 ha), ez azonban igen nagy változatosságból adódik: előfordulnak az aprófalvakkal vetekedő méretű, beépített komplex művelésű területek és a bányaműveléssel összefüggő beépítések, de sokkal kisebbek is. A szórványok főbb úthálózat menti sűrűsödése is megfigyelhető. (Az indikátor országos eloszlásáról készült térképet lásd: Az országos tájkarakter-területek lehatároló és leíró indikátorai II/23. térkép)

II/24. Nagy kiterjedésű települési tér (Pécs agglomerálódó térsége)

A tájkarakter-területet nem érinti nagy kiterjedésű települési tér.

Pécs agglomerálódó térsége változatosan kapcsolódó, közepes méretű települési egységekből álló, jellemzően kertvárosias terület. A településekre a kismértékben magasházas beépítés jellemző, a zöldfelületek aránya jelentős.

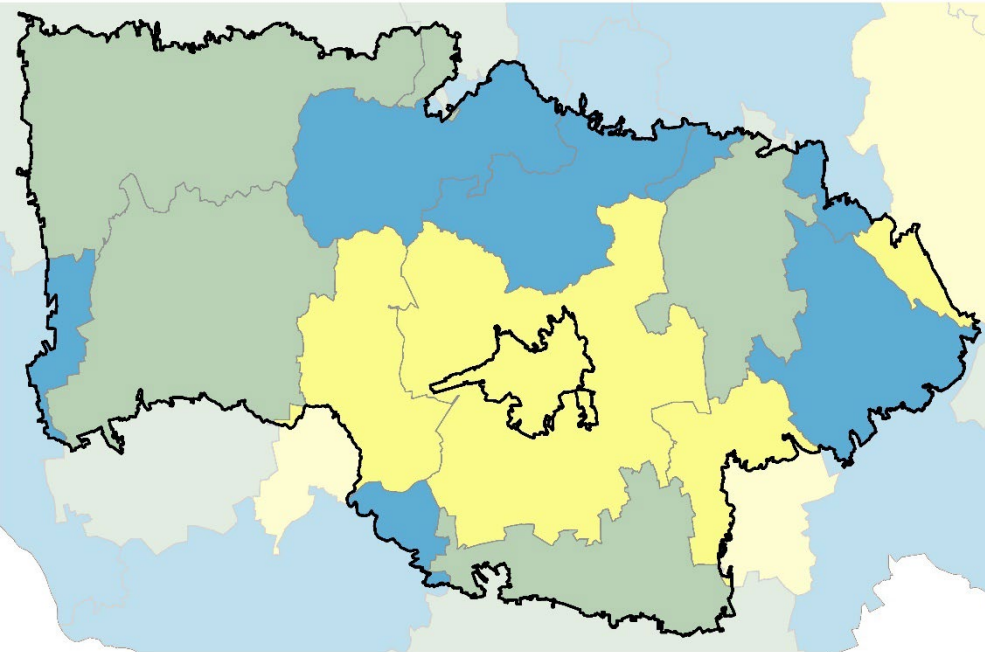
Nagy kiterjedésű települési tér	
Pécs agglomerálódó térsége	
Érintett települések száma	22 db
Magas épületek aránya a beépített területeken belül	3,65%
Zöldfelületek aránya	47,05%

(Az indikátor országos eloszlásáról készült térképet lásd: Az országos tájkarakter-területek lehatároló és leíró indikátorai II/24. térkép)

II/25. Népegységváltozás

KEHOP-4.3.0-VEKOP-15-2016-00001

0 5 10 km

NÉPESSÉGVÁLTOZÁS (1980-2019)

65,5 - 75,9%
75,9 - 84,4%
84,4 - 98,6%
98,6 - 129,8%
129,8 - 177,6%

A Mecsek és Baranyai-dombvidéken a népességváltozás mértéke diverz képet mutat. Pécs agglomerálódó térségét körülölelő területeken a népesség az országos átlagnak megfelelő mértékben csökkent, míg a térség további területein ennél jóval nagyobb mértékű csökkenés volt megfigyelhető

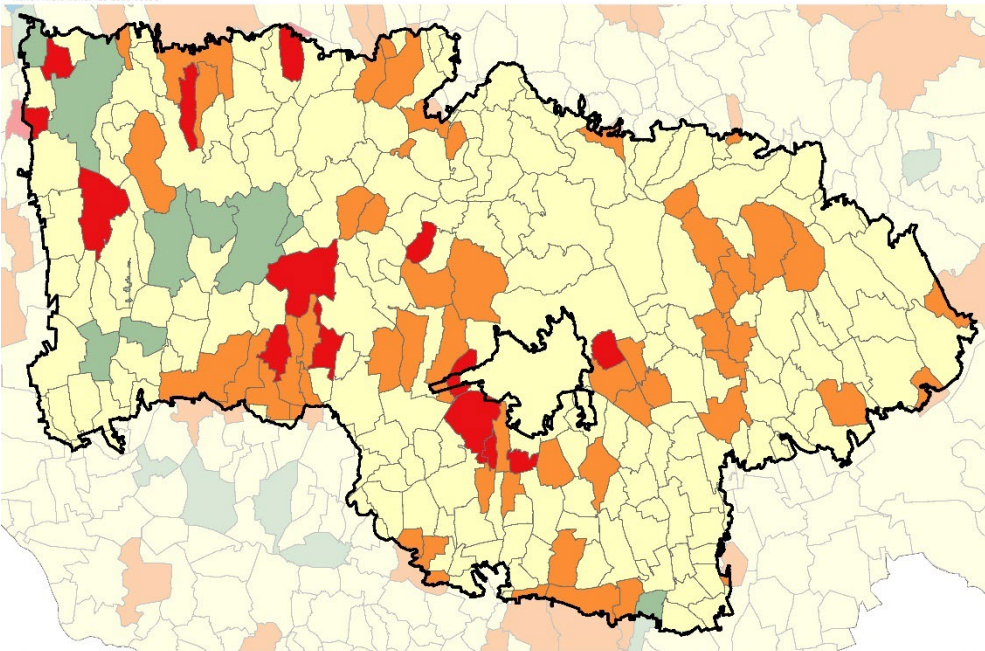
Pécs agglomerálódó térségében a népesség változása az országos átlaghoz hasonló mértékben csökkent.

(Az indikátor országos eloszlásáról készült térképet lásd: Az országos tájkarakter-területek lehatároló és leíró indikátorai II/25. térkép)

II/26. Külterületi lakosok arányának változása

KEHOP-4.3.0-VEKOP-15-2016-00001

0 5 10 km

KÜLTERÜLETI LAKOSOK ARÁNYÁNAK VÁLTOZÁSA (1980-2011)

-103,3 - -74,10%
-74,0 - -16,1%
-16,0 - 0,0%
0,1 - 8,1%
8,2 - 34,5%

A Mecsek és Baranyai-dombvidéken a külterületi lakosság arányának változása nagyon mozaikos képet mutat. A térség településeinek többségén ez az arány csökkent, a legnagyobb mértékű csökkenés a térség nyugati területein volt jellemző. A térség egyes településein azonban (pl.: Pécs agglomerálódó térsége mentén) növekedés volt tapasztalható.

Pécs agglomerálódó térségében a külterületi lakosok arányának változása az országos átlaghoz hasonló értéket, vagyis kis mértékű csökkenést mutat.

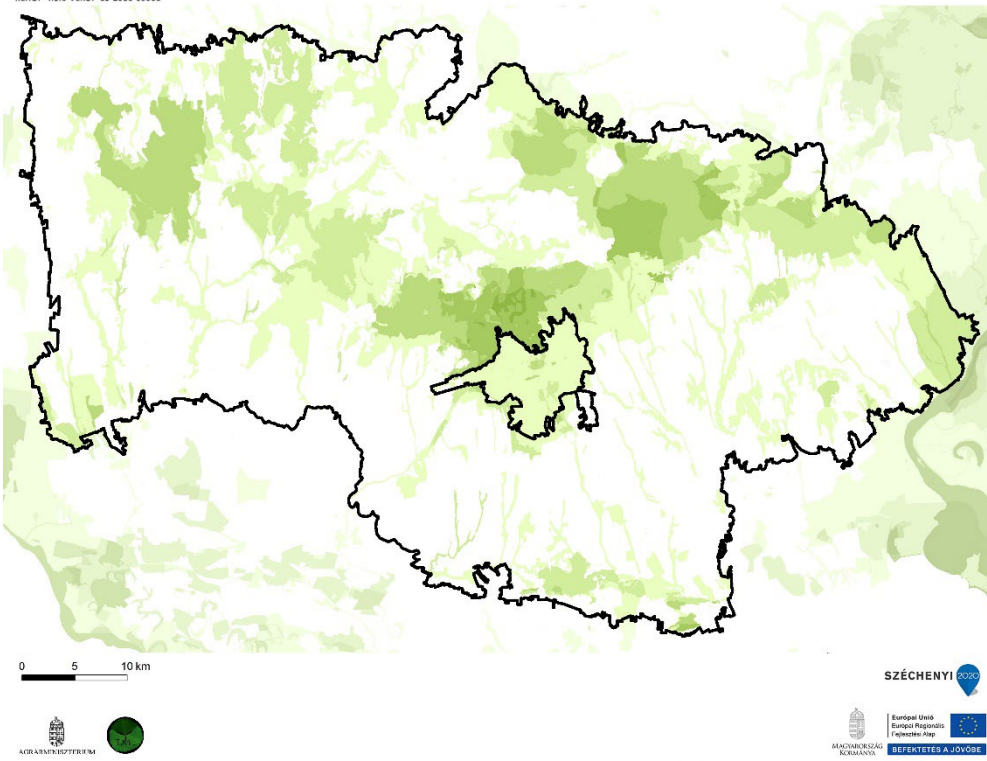
(Az indikátor országos eloszlásáról készült térképet lásd: Az országos tájkarakter-területek lehatároló és leíró indikátorai II/26. térkép)

II/27. Néprajzi táj

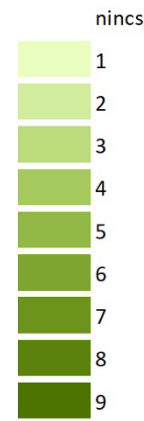
A térség több néprajzi tájat is magában foglal: Zselic, Baranyai Hegyhát, Nyugati Mecsek-alja, Keleti Mecsek-alja. Sok az aprófalva. A Zselici erdős tájban többségben református magyar kistelepüléseket találunk. Elsősorban Pécs-től délre és keletre sok német nemzetiségű település van, jellegzetes, a magyar falvaktól eltérő lakó és gazdasági épületállománnyal és beépítési jellemzőkkel (pl. oldalhatáros, előkert nélküli, utcai telekhatárra építés, téglapépítéset). Az út menti, szalagtelkes telekstruktúra jellemző, de néhány kisebb halmazos települést is találunk. Kiemelendő a villányi borvidék, ahol a szőlő is meghatározó tájélem, továbbá több településen vannak hagyományos pincefalvak.

(Az indikátor országos eloszlásáról készült térképet lásd: Az országos tájkarakter-területek lehatároló és leíró indikátorai II/27. térkép)

II/28. Természeti és kulturális örökség

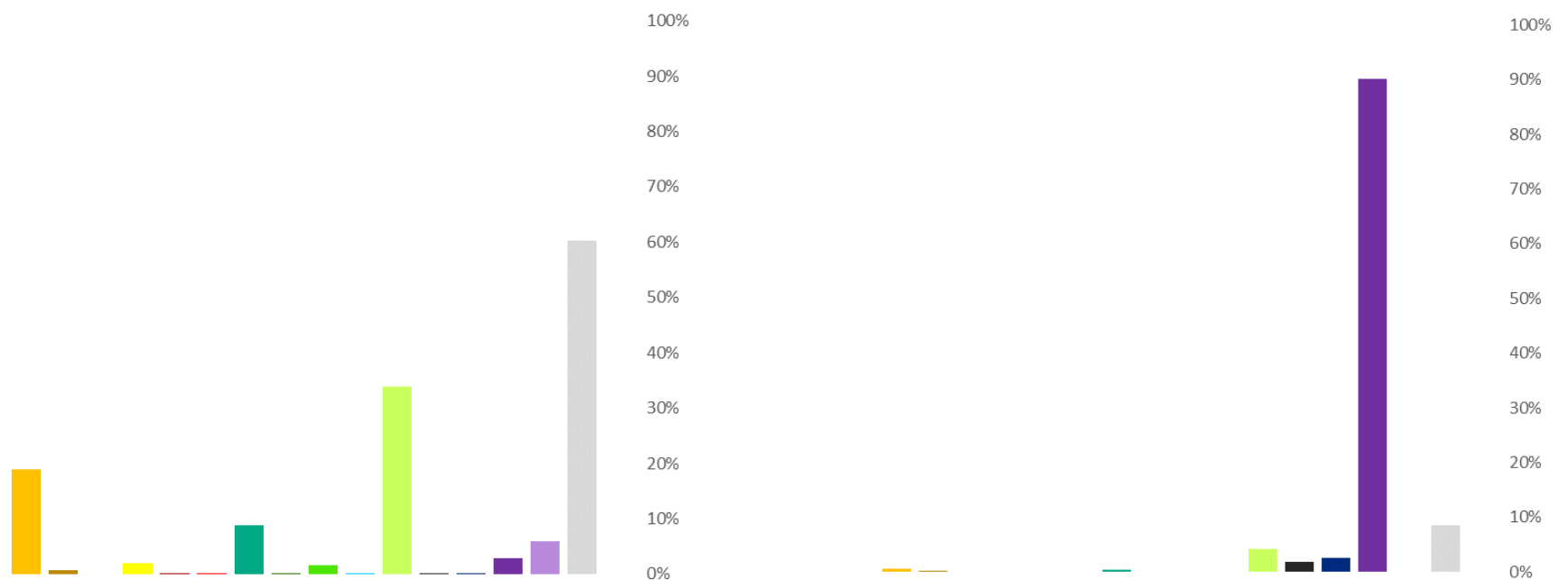

TERMÉSZETI ÉS KULTURÁLIS
ÖRÖKSÉG
Védelmi célú területi lehatárolások
száma

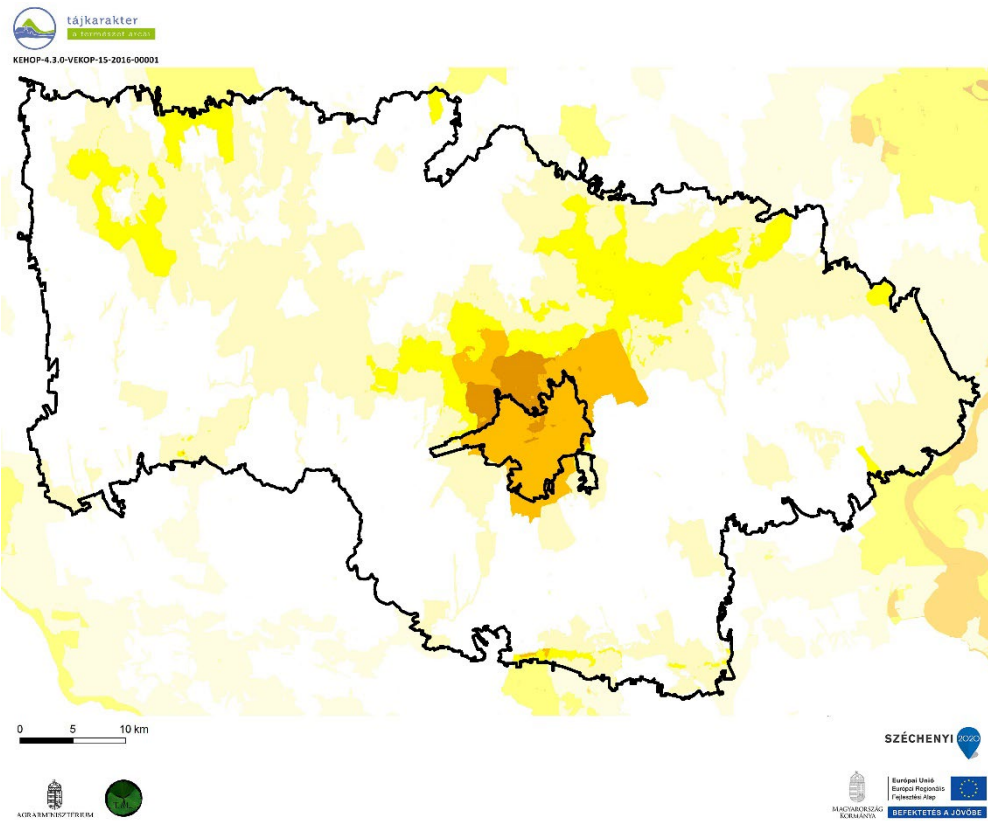
Védelmi célú területek	Összterület (km ²)	Területarány (%)
Mecsek és Baranyai-dombvidék	3180,93	100,00%
Natura 2000 terület	600,72	18,89%
Barlang védőövezet	23,02	0,72%
EU diploma	0,00	0,00%
Naturpark	60,54	1,90%
Természeti emlék	0,09	0,00%
Természetvédelmi terület	4,27	0,13%
Tájvédelmi körzet	279,75	8,79%
Nemzeti park	0,00	0,00%
MAB bioszféra rezervátum	47,87	1,51%
Ramsari terület	0,00	0,00%
Nemzeti ökológiai hálózat	1080,15	33,96%
Országos védettségű kulturális örökség	3,13	0,10%
Országos, területi védettségű kulturális örökség	1,37	0,04%
Világörökség terület	92,44	2,91%
Világörökség várományos terület	188,97	5,94%
Nem védett terület	1915,02	60,20%

Védelmi célú területek	Összterület (km ²)	Területarány (%)
Pécs agglomerálódó térsége	78,13	100,00%
Natura 2000 terület	0,45	0,57%
Barlang védőövezet	0,02	0,03%
EU diploma	0,00	0,00%
Naturpark	0,00	0,00%
Természeti emlék	0,00	0,00%
Természetvédelmi terület	0,00	0,00%
Tájvédelmi körzet	0,26	0,34%
Nemzeti park	0,00	0,00%
MAB bioszféra rezervátum	0,00	0,00%
Ramsari terület	0,00	0,00%
Nemzeti ökológiai hálózat	3,35	4,28%
Országos védettségű kulturális örökség	1,44	1,85%
Országos, területi védettségű kulturális örökség	1,95	2,50%
Világörökség terület	70,36	90,06%
Világörökség várományos terület	0,00	0,00%
Nem védett terület	6,63	8,48%

(Az indikátor országos eloszlásáról készült térképet lásd: Az országos tájkarakter-területek lehatároló és leíró indikátorai II/28. térkép)

II/29. Megbecsültség

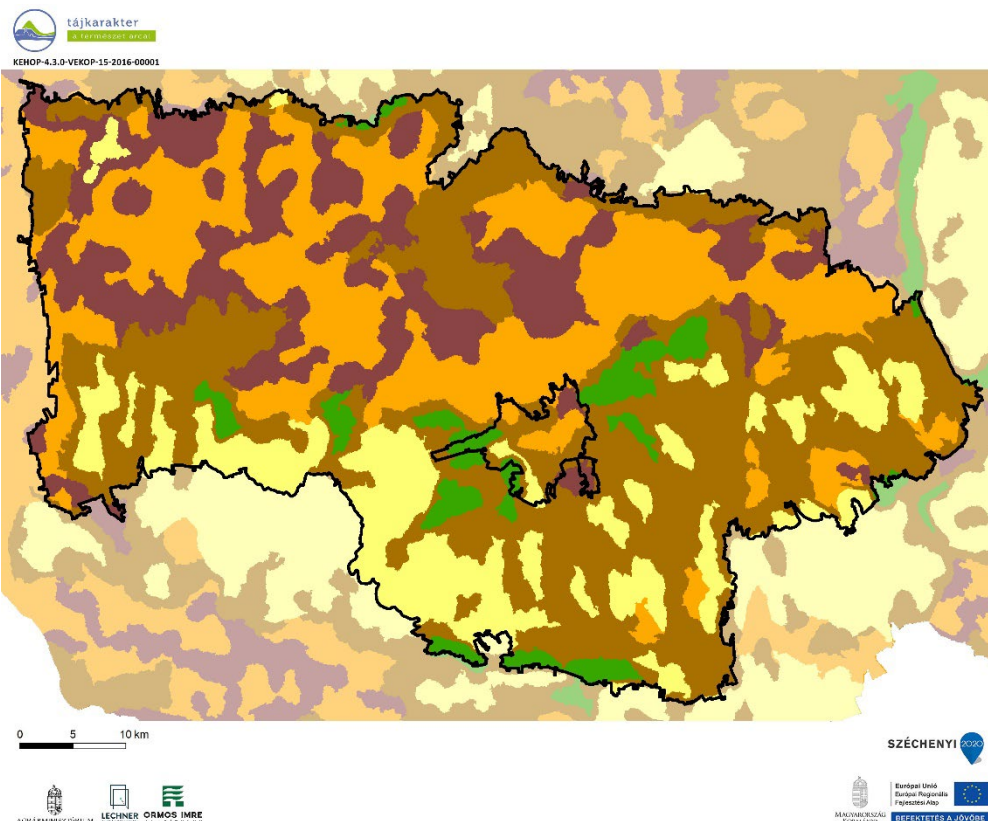

Megbecsültség	Összterület (km ²)	Területarány (%)
Mecsek és Baranyai-dombvidék		
1 - Nincs, igen alacsony	1756,57	55,22%
2 - Alacsony	1054,36	33,15%
3 - Mérsékelt	261,29	8,21%
4 - Számottevő	78,55	2,47%
5 - Jelentős	30,14	0,95%
6 - Magas	0,03	0,00%
7 - Nagyon magas	0,00	0,00%
8 - Kiemelkedő	0,00	0,00%
Pécs agglomerálódó térsége		
Pécs agglomerálódó térs		
1 - Nincs, igen alacsony	0,00	0,00%
2 - Alacsony	7,64	9,78%
3 - Mérsékelt	0,14	0,18%
4 - Számottevő	68,27	87,38%
5 - Jelentős	2,07	2,65%
6 - Magas	0,00	0,00%
7 - Nagyon magas	0,00	0,00%
8 - Kiemelkedő	0,00	0,00%

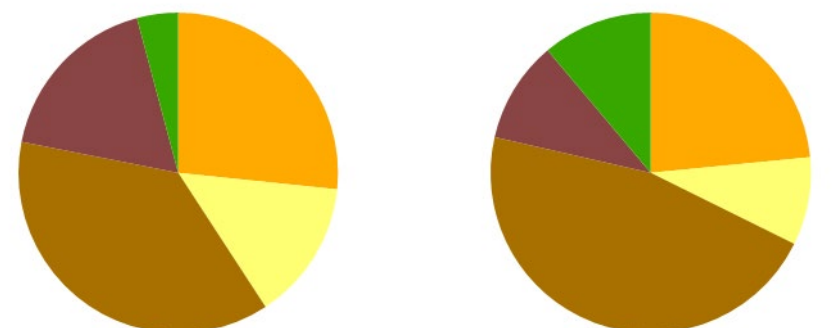

(Az indikátor országos eloszlásáról készült térképet lásd: Az országos tájkarakter-területek lehatároló és leíró indikátorai II/29. térkép)

II/30. Vizuális jellemzők

Vizuális jellemzők	Területarány (%)
Mecsek és Baranyai-dombvidék	
Zárt, homogén, szegélyekben szegény területek	26,6
Átlátható, szegélyekben szegény területek	14,1
Átmeneti, közepesen zárt területek	37,3
Szegélyekben gazdag, de nem átlátható, zárt területek	17,7
Átlátható, nyitott, szegélyekben gazdag területek	4,2
Pécs agglomerálódó térsége	
Zárt, homogén, szegélyekben szegény területek	23,4
Átlátható, szegélyekben szegény területek	8,9
Átmeneti, közepesen zárt területek	46,3
Szegélyekben gazdag, de nem átlátható, zárt területek	10,3
Átlátható, nyitott, szegélyekben gazdag területek	11,1

A tájat az átmeneti, közepesen zárt területek (37%) uralják. Kis mértékben a zárt, homogén, szegélyekben szegény területek (27%) is előfordulnak.

A tájat az átmeneti, közepesen zárt területek (46%) uralják. Kis mértékben a zárt, homogén, szegélyekben szegény területek (23%) is előfordulnak.

(Az indikátor országos eloszlásáról készült térképet lásd: Az országos tájkarakter-területek lehatároló és leíró indikátorai II/30. térkép)